

შირაკი

SHIRAKI

გამოცემის 1937 წლიდან

დადოვლისწყაროს მუნიციპალიტეტის გაზეთი

№3 (10.108)

17-24 თებერვალი, 2024 წელი

ფასი: 60 თეთრი

ყოველკვირეული გამოცემა

კომუნისტური რევოლუსია და საქართველოს ოკუპაცია

1921 წლის 25 თებერვლიდან 103 წელი გავიდა. ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში ერთ-ერთ ყველაზე ბნელ თაჩინას - საქართველოში საბჭოთა ოკუპაციის წესის დასრულება. ამ წესის დასრულება გვიჩვენებს - საბჭოთა სახელმწიფოს 20-21 წლის სტრატეგია. ირანის, ხორვათის, შავსაღიანი, მაისო ირანის თანხმობით ჩინეთის დასავლეთით. საქართველოში საბჭოთა ოკუპაციის დასრულება დასავლეთით. საქართველოში საბჭოთა ოკუპაციის დასრულება დასავლეთით. საქართველოში საბჭოთა ოკუპაციის დასრულება დასავლეთით.

რა შეცვალა თებერვლის ამ სისხლიანმა დღეებმა 103 წლის წინ საქართველოსთვის? - ესაა ყველაზე აქტუალური კითხვა, რომელიც ამ მოვლენის ანალიზისას ისმის. ექსპერტების აზრით, ეს იყო რადიკალური გადახვევა ევროპული გზიდან - გზიდან, რომელიც საქართველოს დამოუკიდებელ მთავრობას ჰქონდა არჩეული:

„ეს გზა ნიშნავდა, რომ ვფიქრობდით. ცხადია, ჯერ იქ არ ვიყავით მისულები, რასაც ვესწავოდით, მაგრამ გზა გვქონდა არჩეული. სწორედ ეს გზა შეწყდა. ეს იყო ძალიან სამწუხარო, რადგან ზოგადად ქვეყნისთვის, როგორც დამოუკიდებელი სუბიექტისათვის, დამოუკიდებლობის დაკარგვა ყველაზე კატასტროფული რამაა, რაც ქვეყანას შეიძლება დაემართოს. სწორედ ამიტომ, ეს დღე ერთ-ერთი ყველაზე მტკივნეული დღეა საქართველოს ისტორიაში“ - ამბობს ფილოსოფოსი ლევან ლამბაძე.

1921 წლის 25 თებერვალი ქვეყნის და პროგრესულად მოაზროვნე ადამიანების იმედების, მომავლის, ბედნიერი ხედვის დასასრულად იქცა, რასაც შემდეგ სამოცდაათწლიანი მონობის პერიოდი და ქართველი ერის გარუსების არაერთი მცდელობა მოჰყვა. მისი ლოგიკური გაგრძელება იყო 1937 წლის რეპრესიები, „ხალხის მტრების“ მასობრივი დახვრეტა, გადასახლება, გაკულაკება, ცნობილი მწერლებისა თუ მეცნიერების ნიგნების აკრძალვა, ეკლესიების წგრევა და ნაბილწვა...

მანამდე კი იყო ქართველი იუნკრების თავგანწირული ბრძოლა დამოუკიდებლობის დასაცავად. 1921 წლის 25 თებერვალს თბილისი მე-11 ნითელმა არმიამ დაიკავა. ხუთკვირიანი ბრძოლისა და გამარჯვებული თავგანწირვის მიუხედავად, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მოქალაქეებმა, ვერ შეძლეს დამოუ-

კიდებლობის დაცვა. საქართველოს შეიარაღებულმა ძალებმა დედაქალაქი 25 თებერვალს, გათენებამდე დატოვეს. რამდენიმე საათში თბილისი მე-11 ნითელი არმიის ნაწილებმა დაიკავეს. როგორც ისტორიკოსი ირაკლი ხვადიაძე ამბობს, ნითლების შემოსვლას ქალაქი შეხვდა ცივად, ინერტულად.

„უმეტესი ნაწილი მოქალაქეებისა დარჩა ქალაქში, არადა დიდი იყო შიში და მოლოდინი იმისა, რომ მე-11 არმია დაიწყებდა ქალაქის დარბევას და ძალადობას. ჩვეულებრივი ამბავი იყო ეს, მოგეხსენებათ, რა რეპუტაცია ჰქონდა ნითელი არმიას, რომელიც ომის კანონით ბრძოლით დაკავებულ ქალაქში აკეთებდა იმას, რაც მოესურვებოდა. ქუჩები, როგორც წესი, უკაცრიელი იყო“, - ამბობს ირაკლი ხვადიაძე.

თბილისელთა პირქუშმა დახვედრამ ხასიათი ვერ გაუფუჭა ქართველი ბოლშევიკების ჯგუფს. 25 თებერვალს სერგო ორჯონიკიძე რუსეთში გზავნის ელვა-ტელეგრამას:

„მოსკოვი, კრემლი. ლენინს, სტალინს. თბილისის თავზე ნითელი დროშა ფრიალებს. გაუმარჯოს საბჭოთა საქართველოს!“

თუმცა, ტელეგრამის მთავარი ადრესატები არ შეიმჩნევენ სიხარულს. 27 თებერვალს მოსკოვის საბჭოს პლენარულ სხდომაზე ლენინი იტყვის, შეუმომბელი ინფორმაციით ტფილისში საბჭოთა მმართველობა დამყარდა და რუსეთი ფსონს საქართველოს პროლეტარიატზე დებს.

ამასთან დაკავშირებით მიხეილ ჯავახიშვილი წერდა:

„25 თებერვალს მე ვიგრძენი, თუ როგორ შემოვიდა ტანში მჭრელი მახვილი, რომელიც მას აქეთ, დღითიღე უფრო ღრმად მერჭობა. გაფითრებული ვარ და ტანში მუდმივი ჟრჟოლა მივლის. ახლა სატყვერის წვერი ზედ გულზე მაქვს დაბჯენილი და ვგრძნობ, ოდნავ რომ შევინძრე, ჩამეხოხება და ისე გამათავებს, გმინვის ამოღებასაც ვეღარ მოვასწრებ.“

25 თებერვალს ყველას კოლაუ ნადირაძე და მისი უკვდავი ლექსი — „25 თებერვალი“ გვახსენდება. ეს ლექსი ალბათ ყველაზე ნათლად ასახავს 1921 წელს ჩვენი ქვეყნის თავზე დატრიალებულ სამინელო ტრაგედიას, რასაც ერთი სიტყვით - „გასაბჭოებას“ ეძახდნენ, თუმცა ამ დღის ტრაგიაში და მნიშვნელობა ბევრად მეტია, ვიდრე ამას ეს ერთი სიტყვა იტყვის. „თბილისის დამშვიდებით ეძინა, მას ჯერ არ გაეგო თავისი სიკვდილი...“ - ასე აღწერს 18 წლის მოხალისე ვარისკაცი გივი ლამბაძე 1921 წლის 25 თებერვლის პირველ წუთებს, როცა ეს-ეს არის შეიტყო სარდლობის გადაწვეტილება, თბილისის დატოვების შესახებ. არადა, ჯერ კიდევ ცოტა ხნის წინ, 25 თებერვლის

დადგომამდე, თანამებრძოლებთან ერთად სულგანაბული ელოდა სამშობლოსათვის თავგანწირვის დიად მომენტს, როცა სანგარში ჩამჯდარს თითები სველი ჩახმანზე ეყინებოდა და თოვლის ფიფქები თვალეში უვარდებოდა. თავდაპირველად ოფიცრის ბრძანება, ამოსულიყვნენ სანგარებიდან, შეტევაზე გადასვლის წინაპირობად მიიჩნია, თუმცა მალევე, სოლანლულის ხიდის აფეთქების შემდეგ, მიხვდა, რაშიც იყო საქმე: „ამ წამიდან როგორც ჩვენი სამშობლო, საქართველო, ისე ქართველი ერი სამუდამოდ დაიღუპა, ჩარბი უკულმა გადატრიალდა, საქართველოს შვიდივე ვარსკვლავი ჩაქრა, თეთრი მერანი უფსკრულში გადავარდა“.

25 თებერვალი

თოვდა და თბილისს ებურა თალხი, დუქდა სიონი და დუქდა ხალხი. მიღ-ღვიძლად იგო ქალაქი ჩვენი, საშინელებას კვლავ სჭედდა გრემლი - ისე გოლგოთა, სისხლი და ცრემლი! მშობლო დედა, ისე გაგვიდეს, ისე წამების ჯვარი აგვიდეს, არ ძეგებრალეს, კვლავ არ დაგინდეს! თოვდა და თბილისს ებურა თალხი. დუქდა სიონი და დუქდა ხალხი. დაცხრა კოჭორი და ტაბახქელა, მხოლოდდა თოვლი ცვიოდა ნელა, ეფინებოდა გმირების გვამებს - განგძირულ მკერდებს, დაღუწილ მკლავებს, და უძრავ იყო თებერვლის დამე. თოვდა და თბილისს ებურა თალხი, დუქდა სიონი და დუქდა ხალხი. იმ გზით, საღ წინათ ელაგდნენ ხმლები, საღ სამას გმირთა დაიფშნა ძვლები, საღ ქართლის დედის ცრემლით ნანამი, მძიმედ დაეშვა ჩვენი ალამი, საღ გმირთა სისხლით ნანახიერი, თოვლს დაუფარა კრწანისის ველი, - წითელი დროშით, მოღერულ ველით, თეთრ ცხენზე მჯდომი, საბიჯით ხელით შემოდირა სიკვდილი ცვლით! თოვდა და თბილისს ებურა თალხი, დუქდა სიონი და დუქდა ხალხი! საქართველოს ტერიტორიების 20% კვლავ ოკუპირებულია. დღევანდელი დღე კიდევ ერთი ისტორიული დასტურია იმისა, რომ ეროვნული თავისუფლებისათვის ბრძოლა და მოქალაქეობრივი თვითშეგნების ამადლება საქართველოსათვის გადამწყვეტ მნიშვნელობას ატარებს.

მომზადდა
ინგა შიოლაშვილმა

დეკანოზი გიორგი მამალაძე გათავისუფლდა

„ბრძოლა არ დასრულდა“, „ბრძოლა გრძელდება“, „ყველაფერი იმ-გადა, დასაბუთებულია“ - 7-წლიანი პატიმრობიდან გათავისუფლებული დეკანოზი, გიორგი მამალაძე და მისი ქმა „ცინილის საამისთან“ დაკავშირებული უცნობი დეტალების გამო-ზიარებას აპირებენ.

მამალაძის ადვოკატმა რადიო „თავისუფლებას“ უთხრა, რომ საიდუმლო წესით განხილულ საქმეში თუ საქმის მიღმა, არსებობს ბევრი დეტალი, რომელთა შესახებაც საზოგადოებამ არაფერი იცის.

„იმკურნალებს, გამოჯანმრთელდება, ფეხზე დადგება და ყველა კითხვას გაეცემა პასუხი. უდანაშაულოა და ამას სულ ვამბობდით.. ბრძოლა არ გავეჩივრებია, ბრძოლა გრძელდება“, - გიორგი მამალაძის ძმამ, თორნიკე მამალაძემ რადიო „თავისუფლებას“ უთხრა, რომ დეკანოზის ჯანმრთელობის მძიმე მდგომარეობა ამ ეტაპზე სხვა სახის ბრძოლის შესაძლებლობას არ იძლევა და ის, უახლოეს პერიოდში, საჯაროდ გამოჩენას ვერ შეძლებს.

„პოზიცია არაფერზეა შებენი“, - ამბობს თორნიკე მამალაძე.

7 წლის განმავლობაში, ვიდრე დეკანოზი მამალაძე ციხეში იყო, მისმა ძმამ არაერთი საპროტესტო აქცია გამართა. ის ღიად ადანაშაულებდა საპატრიარქოს, თავად პატრიარქსაც და პერიოდულად - სკანდალური მასალების გამოქვეყნებით-

თაც იმუქრებოდა.

ლაპარაკი იყო არა მხოლოდ საფინანსო და ეკონომიკური ხასიათის პრობლემებზე, არამედ „პედოფილიაზე, მათმავლობასა და ინცესტზე“. თორნიკე მამალაძე ამბობდა, რომ - მისი ძმის ციხეში დატოვება ხელისუფლებისა და საპატრიარქოს შეთანხმებით ჭიანჭურ-ბოდა და მთავარ მიზანს - სიმართლის დამალვა წარმოადგენდა. ამას კატეგორიულად უარყოფდა საპატრიარქო.

დეკანოზი გიორგი მამალაძე ციხეში შორენა თეთრუაშვილის მკვლელობის მცდელობისთვის იჯდა. თუმცა, 2017 წელს, როცა დეკანოზი მამალაძე დააკავეს, პროკურატურა ამბობდა, რომ ის მაღალი იერარქის მკვლელობას გეგმავდა. არსებობდა აზრი, რომ პირი, ვის ციხიდან მოწამულსაც დეკანოზი მამალაძე გეგმავდა, პატრიარქი იყო. თუმცა, პროკურატურამ რამდენიმე დღეში გამართულ ბრიფინგზე თქვა, რომ გიორგი მამალაძეს შორენა თეთრუაშვილის მკვლელობა ჰქონდა დაგეგმილი. პროკურორის თქმით, მამალაძემ დაკითხვისას თქვა, რომ შორენა თეთრუაშვილის სიკვდილი გაუხარდებოდა.

დეკანოზი მამალაძე 2017 წლის 10 თებერვალს, თბილისის საერთაშორისო აეროპორტში დააკავეს. თავად დეკანოზი ამბობს, რომ მას ციხიდან შექენა შორენა თეთრუაშვილმა დაავალა, თუმცა, მომწამლავი ნივთიერება არ შეუქენია.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ დეკანოზი გიორგი მამალაძე დამნაშავედ 2017 წლის 5 სექტემბერს ცნო და 9

წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა. მოსამართლე ბესიკ ბუგინიშვილმა მას ბრალდება - ანგარებით მკვლელობის მომზადება გადაუკვალიფიცირა და დამნაშავედ განზრახ მკვლელობის მომზადებაში ცნო. ამასთან, დამამძიმებელი გარემოება მოუხსნა. ბესიკ ბუგინიშვილმა მამალაძის დანაშაულის მოტივად ანგარების ნაცვლად, შურისძიება დაასახელა.

2018 წლის 13 თებერვალს კი, თბილისის სააპელაციო სასამართლომ დეკანოზი გიორგი მამალაძის გამამტყუნებელი განაჩენი ძალაში დატოვა. უხუნესმა სასამართლომ საქმე წარმოებაში არ მიი-

ლო. 5 წლის წინ დეკანოზი გიორგი მამალაძის ერთ-ერთმა ადვოკატმა, დავით ჯანდიერმა ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში საჩივარი გაგზავნა. 2021 წლის 16 ივნისს ცნობილი გახდა, რომ სტრასბურგის სასამართლომ დეკანოზი გიორგი მამალაძის საქმე წარმოებაში მიიღო.

„მომჩივანთან დაკავშირებული ფაქტები უკავშირდება კონვენციის მე-9 (საქმის სამართლიანი განხილვის უფლება) და მე-3 მუხლის (წამების აკრძალვა) სავარაუდო დარღვევას“ - წერდა იურისტი დავით ჯანდიერი.

რომელ ობიექტებში ხვდება მსენარეული სხივისგან დამზადებული „რძის პროდუქტები“, რომლის ჯანმრთელობისთვის საშიშია

პროდუქტებში მცენარეული ცხიმის დასაშვებ ნორმაზე მაღალი შემცველობა, ჯანმრთელობისთვის საშიშია. ენ ტრანსცხიმების გამოყენება გულ-სისხლძარღვთა და ონკოლოგიური დაავადებების გამომწვევიც კი შეიძლება გახდეს.

საქართველოში არის საწარმოები, რომელიც მცენარეულ ცხიმებს, იგივე რძის ფხვნილებს ლეგალურად და დასაშვები პროცენტული მაჩვენებლით იყენებენ, თუმცა როგორც „მომავლის ფერმერის“ ხელმძღვანელმა, რუსუდან გიგაშვილმა „პალიტრანიუსისა“ და რადიო „პალიტრას“ გადაცემაში „საქმე“ განაცხადა, არსებობს უკონტროლო ბაზარიც, საიდანაც შემდეგ მცენარეული ცხიმით დამზადებული პროდუქტები, სხვადასხვა კვების ობიექტებში, მათ შორის, მაღალი კლასის რესტორნებში ხვდება.

„საწარმოები არის, რომელიც კარგად თუხთუხებს და კვამლი ამოდის, მზადდება ფხვნილი (რძის) და ნაჯერი ცხიმი. სტატისტიკაც რომ ამოიღოთ, მზარდია ფხ-

ვნილის იმპორტი საქართველოში. არის მსხვილი საწარმოები, რომლებიც ლეგალურად გამოიყენებენ ფხვნილს და მას არ არქმევენ რძის პროდუქტს, ის გამოიყენება, მაგალითად, იოგურტებში და ა.შ. ასევე, ყველს რომ ჰგავს, მაგრამ მას ყველს არ არქმევენ, სხვადასხვა სახელები აქვს, სახაჭაპურე და ა.შ. ამ შემთხვევაში, ლეგალურად რაც გამოიყენება, ამის ამოღება შეიძლება სტატისტიკიდან, ლეგალური საწარმოები რა რაოდენობის რძის ფხვნილს მოიხმარენ. მაგრამ იმის მიღმა რაც რჩება, ეს არის სწორედ ის უკონტროლო ბაზარი, საიდანაც შედის სწრაფი კვების ობიექტებში, რომელსაც ჩვენ და ჩვენი შვილები შეიძლება ხშირად მივმართავდეთ, ასევე, საკმაოდ მაღალი კლასის რესტორნებში თუ სარესტორნე ქსელებში, ენ სახაჭაპურეებში და ა.შ. ჩვენ იმასაც ვერ ვიტყვით, რომ ეს ჯანმრთელობისთვის უვნებელია, იმიტომ, რომ ჩვენ არ ვიცით, რა რაოდენობის მცენარეული ცხიმი იქ გამოიყენებული. ჩვენ გვაქვს სტანდარტი, სადაც შემცველობაზე არის

საუბარი, რა პროცენტი უნდა იყოს დაშვებული ყველში მცენარეული ცხიმის თანაფარდობა. სადაც ვსაუბრობთ, რომ არის საწარმოები, რომლებიც არალეგალურად აკეთებენ ამ ყველაფერს, რა თქმა უნდა, არის ძალიან დიდი ეჭვი, რომ იქ შესაძლოა, არ იყოს დაცული ეს სტანდარტები, რა რაოდენობის ტრანსცხიმი გამოიყენებული, არ ვიცით. ტრანსცხიმის გამოყენება კი იწვევს ძალიან დიდ და მძიმე დაავადებებს, მათ შორის, გულ-სისხლძარღვთა და ონკოლოგიურ დაავადებებს. ერთადერთი, რაც ჩვენ მოხმარებდეს შეგვიძლია, რომ ვუთხრათ, აუცილებლად იყიდონ ეტიკეტირებული პროდუქტი, რომელსაც აწერია - ყველი. მიუხედავად წლების განმავლობაში ბევრი საუბრისა, ბევრმა დღემდე არ იცის, რომ მრგვალი და თეთრი რომ არის, შეიძლება ყველი არ იყოს. მარკეტინგულად შეფუთული, რაც არ უნდა ლამაზად ეწეროს, მხოლოდ სიტყვა ყველი უნდა ეწეროს აუცილებლად“, - განაცხადა რუსუდან გიგაშვილმა.

საქართველომ ლიტერატურის დარგში ნობელის პრემიის კანდიდატად აკა მორჩილაძე წარადგინა

საქართველომ ლიტერატურის დარგში ნობელის პრემიის კანდიდატად აკა მორჩილაძე წარადგინა. ამის შესახებ ინფორმაცია ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტმა გაავრცელა.

„სიხარულით გაცნობებთ, რომ ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოსა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პუმანიტარული ფაკულტეტის პროფესორთა მიერ, ხმათა უმრავლესობით, შედეგით ნობელის კო-

მიტეტში, ლიტერატურის დარგში ნობელის პრემიის კანდიდატად წარდგენილია ქართველი მწერალი, აკა მორჩილაძე (გიორგი ახვლედიანი). ვულოცავთ და წარმატებას ვუსურვებთ.“ - წერს ლიტერატურის ინსტიტუტი.

ლიტერატურის დარგში 2024 წლის ნობელის პრემიის გამარჯვებულს ოქტომბერში დაასახელებენ, 10 დეკემბერს კი დააჯილდოვებენ.

საჯარო სკოლებში დირექტორების შესარჩევი კონკურსი უნდა დაიწყოს

განათლების სამინისტრომ საჯარო სკოლებში დირექტორების შესარჩევი კონკურსის აცხადებს. უწყების პრესსამსახურის ინფორმაციით, კანდიდატების რეგისტრაცია 19 თებერვალს დაიწყება და 29 თებერვალს დასრულდება.

კონკურსში მონაწილეობისთვის აუცილებელია: უმაღლესი განათლება; არანაკლებ 3-წლიანი მუშაობის გამოცდილება (მათ შორის სწავლების არანაკლებ ერთწლიანი გამოცდილება).

სამინისტრომ გადაწყვიტა, რომ კანდიდატების შერჩევა მოხდეს მხოლოდ ერთი ტესტირებითა და ერთი გასაუბრებით და დამატებით სერტიფიცირება (ტესტირება, გასაუბრება) საჭირო აღარ არის. ამ დრომდე არსებული პრაქტიკით კანდიდატი შეირჩეოდა სერტიფიცირების

შემდეგ ჩატარებული გასაუბრებით.

კანდიდატის რეგისტრაციისთვის საჭიროა:

- პირადობის ან პასპორტის ასლი;
- ფოტოსურათი;
- განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი;
- სამუშაო გამოცდილების შესახებ ცნობა;
- სამედიცინო-ნარკოლოგიური შემოწმების ცნობა;
- ცნობა ნასამართლობაზე.

დღევანდელი მოცემულით, საქართველოს 1000-მდე საჯარო სკოლაში დირექტორი არ არის. განათლების მინისტრმა, გიორგი აბილას-პარმა დაკავშირებით თქვა, რომ დირექტორების შესარჩევად ხელახალი კონკურსი გამომცხადდებოდა.

ვალენტინობა და სიყვარულის სიმბოლოები...

„ვალენტინობა“ ანუ წმინდა ვალენტინის დღე, რომელიც 14 თებერვალს აღინიშნება, ერთ-ერთი უძველესი და ყველაზე რომანტიკული დღესასწაულია, რადგან სიყვარულსა და შეყვარებულებს ეძღვნება. მართალია, წმინდა ვალენტინის დღე კათოლიკურმა ეკლესიამ მე-5 საუკუნეში შემოიღო წმინდანის ხსოვნის პატივსაცემად, მაგრამ ასწლეულების შემდეგ საეკლესიო დღემ საერო დღესასწაულის სტატუსი შეიძინა და მთელ მსოფლიოში გავრცელდა. პოპულარულ დღესასწაულს, რომელიც მე-13 საუკუნის ევროპაში აღინიშნა პირველად და მხოლოდ რამდენიმე საუკუნის შემდეგ გავრცელდა ამერიკაში, დღეს ყველა ერთნაირი ხალხით, თუმცა განსხვავებული ტრადიციებით აღინიშნავს.

ინგლისში ვალენტინობის დღეს საბედოზე მკითხაობაა მიღებული. გასათხოვარი გოგონა ადრიან დილას იხედება ფანჯრიდან და ვისაც პირველს დაინახავს, სწორედ მას სთხოვს მიჯნურობას. ყველაზე გავრცელებულ საჩუქრად ინგლისელები სილამაზისა და სიყვარულის უძველეს სიმბოლოს - ვაშლს მიიჩნევენ, რომელსაც საყვარელ ადამიანებს ჩუქნიან. ორიგინალური ტრადიცია აქვთ უელსელ ახალგაზრდებსაც, რომლებიც საკუთარი ხელით ამზადებენ ხის კოვზებს, გულებით, გასაღებებით აფორმებენ და რჩეულებს ჩუქნიან, რადგან ითვლება, რომ სწორედ „სიყვარულის კოვზს“ შეუძლია საყვარელი ადამიანის „გულის გახსნა“. ირლანდიელები თებერვალში წმინდა ვალენტინთან

ერთად წმინდა ოსვალდის დღესაც აღნიშნავენ, რომელიც 29 თებერვალს ემთხვევა. გოგონებს მხოლოდ ოთხ წელიწადში ერთხელ ეძლევათ შანსი შესთავაზონ რჩეულებს მეუღლეობა, რაზეც მამაკაცებს არ აქვთ უარის თქმის უფლება, ამიტომ გასაკვირი არაა, რომ 29 თებერვალს მამაკაცები მაქსიმალურად ერიდებიან ქუჩაში გასვლას, რათა თავი დააღწიონ მოულოდნელ უსიამოვნებებს. ამომავალი მზის ქვეყანაში სიყვარულის დღემ მეტწილად გონიერი მარკეტოლოგების წყალობით მოიპოვა პოპულარობა. იაპონელები არასდროს გამოიჩინებენ ტკბილეულის განსაკუთრებული სიყვარულით, ამიტომ შოკოლადი და სხვა ნუგბარი ყოველთვის ცუდად საღებობაა ქვეყანაში, რამაც შოკოლადის მწარმოებელთა ეროვნული ასოციაციის მენეჯერებს მეტად ორიგინალური ტრადიციის შემოღება შთააგონა. თავმდაბალ და მოკრძალებულ გოგონებს, რომელთაც მრავალსაუკუნოვანი აღზრდის ტრადიცია უკრძალავს მამაკაცებთან ფლირტს, წელიწადში ერთხელ, სწორედ 14 თებერვალს შოკოლადის ჩუქებით შეუძლიათ გამოხატონ სიმპათია რჩეული მამაკაცების მიმართ. არ ჩამორჩნენ იაპონელებს არც სამხრეთ კორეელები, რომლებიც წელიწადში სამჯერ ზეიმობენ სიყვარულის დღეს. 14 თებერვალს მხოლოდ ქალბატონები გამოხატავენ სიმპათიას და ტკბილეულით, განსაკუთრებით შოკოლადით ანებივრებენ მამაკაცებს. იტალიელებმა 14 თებერვალს „ტკბილი დღე“ უწოდეს, რადგან საუკეთესო საჩუქრად რჩეულისთვის სწორედ ტკბილეულს - გულის ფორმის შოკოლადს და ორცხობილას არჩევენ. რო-

მანტიზმით გამორჩეული ფრანგებისთვის სიყვარულის დღეც მეტად მნიშვნელოვანი დღესასწაულია, მით უფრო, რომ ტრადიციულ საჩუქრებს - ტკბილეულს, ნიღბლვარდებს და ძვირფას საიუველირო ნაკეთობებს არა მხოლოდ რჩეულებს, არამედ ოჯახის წევრებსა და მეგობრებსაც უძღვნიან. ბევრად თავშეკავებით გამოხატავენ სიყვარულს დანიასა და ფინეთში. დანიელები თეთრყვავილას მოკრძალებულ თაიგულსა და ლექსებს უძღვნიან რჩეულებს, ფინელები კი, განსაკუთრებული რომანტიზმის გარეშე აღნიშნავენ სიყვარულის დღეს და მხოლოდ მეგობრებს ულოცავენ. ლიბანსა და საუდის არაბეთში ამ დღის აღნიშვნა იკრძალება, სუვენირები კი ორმაგად ძვირი ღირს, თუმცა მყიდველებიც და გამყიდველებიც ცოდვის აღკვეთის სპეციალური კომისიის მიერ იდენტიფიციონ, რომელიც უმკაცრესი სასჯელით - პატიმრობით, სოლიდური ჯარიმითა და შოლტის 1500 დარტყმით ემუქრება ურჩ შეყვარებულებს.

მივფრინავთ პრალაში. ეს იყო მისი სიურპრიზი ვალენტინობის დღესასწაულთან დაკავშირებით. რაც შეეხება ყვავილებს, არ მიყვარს ყვავილები, რატომღაც იმ წამსვე მიცვალებულთან ასოცირდება, შესაბამისად, როცა მოვკვდები, მაშინაც მეყოფა გულზე ყვავილები, ჩემმა ქმარმა ეს იცის და არასდროს მჩუქნის ყვავილებს“- ასე ამბობს ჩვენთან საუბარში ერთ-ერთი მოსიყვარულე ოჯახური წევრი. აქვე არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ გარკვეული მიზეზების გამო, საზოგადოების დიდ ნაწილს ყოველდღიურად თავის გატანა უჭირს და როცა ქუჩის გამოკითხვაზე გავედიტ და გასაუბრება ვცადეთ, ამ თემაზე საუბარი მათთვის ლიმილისმოგვრული აღმოჩნდა. ზოგი გარკვეული ირონიით უდგებიან საკითხს და მიანიშნა, რომ თუ იქნება მატერიალური კეთილდღეობა, მათ სხვისგან დანესებული დღეები არ სჭირდებათ, ისედაც ყოველდღე იზეიმებდნენ სიყვარულს.

როგორ აღინიშნება ეს დღე ჩვენთან, ამის გასარკვევად ერთ-ერთ ახალგაზრდა, მოსიყვარულე წველის გავსაუბრეთ: „ჩვენთვის ყოველი დღე სიყვარულის დღე არის და ამისთვის ვალენტინობა არ გვჭირდება. რამდენიმე კვირის წინ, მეუღლემ ისეთი საჩუქარი გამიკეთა, მინიმუმ ოთხი წელი დასვენებული ვალენტინობისგან. მომწერა, ჩემი პასპორტის ასლი გამეგზავნა, კი მივხვდი, მორიგ სიურპრიზს რომ მიწყობდა, მაგრამ როცა ვკითხე, მითხრა, რაღაცის შესამოწმებლად დამჭირდაო, დღეს კი მომწერა, ბარგი ჩაალაგე, ერთი კვირით პრალაში მივდივართ სამოგზაუროდო. ასე რომ, დღეს საღამოს

ამ დღესასწაულს ვიტყვი, რომ ცხოვრება და მისი თითოეული დღე ჩვენი უნდა გავილაგოთ და მისი ნაწილი გავილაგოთ, რომ ვალენტინობა, სიყვარულის დღე და სხვა რომანტიკული დღესასწაულები მხოლოდ სიმბოლოები არიან, რადგან ცხოვრება არცთუ ისე ხანგრძლივია საიმისოდ, რომ ადამიანებმა მუდმივად რაღაც პარტი სიხალისის მოლოდინით იცხოვრონ, არამედ მისი თითოეული წამი ჩვენი უნდა ვაქტივობდეთ დღესასწაულად.

მომზადდა ელზა ხარაშვილმა

ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიები პარიზში მიმდინარე ორ მნიშვნელოვან გამოფენაში მონაწილეობენ

12 ქართული კომპანია წარმოდგენილია ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენაზე „RAW Wine Paris“; ასევე 12 კომპანია მონაწილეობს ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების საერთაშორისო გამოფენაში „VinExpo Paris“.

გამოფენებზე ქართული ღვინის სტენდები ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარემ ლევან მესხუზლამ დაათვალიერა. ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე, საფრანგეთში ვიზიტის ფარგლებში, ევროპის ქვეყნებში ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ღონისძიებებისა და მედია კამპანიების დასაგეგმად, საქმიან შეხვედრებს მართავს შესაბამისი უწყებების წარმომადგენლებთან.

„ღვინის ეროვნული სააგენტო განაგრძობს კერძო სექტორის მხარდაჭერას. მნიშვნელოვანია, ქართული ღვინო წარმოდგენილი იყოს მსოფლიოს პრესტიჟულ გამოფენებზე, რაც არის უნიკალური შესაძლებლობა ქართული ღვინის ცნობადობის გასაზრდელად, ახალი სავაჭრო პარტნიორობის მოსაძიებლად და გლობალურ

ბაზარზე დასამკვიდრებლად. მსგავს გამოფენებზე, ტრადიციულად, თავს იყრიან ღვინის პროფესიონალები, იმპორტიორები და მედიის წარმომადგენლები მსოფლიოს მრავალი ქვეყნიდან, რაც მნიშვნელოვანია ქართული ღვინის საექსპორტო პოტენციალის ზრდისთვის“, - განაცხადა ლევან მესხუზლამ.

გამოფენაზე „RAW Wine“, რომლის ორგანიზატორი ცნობილი ღვინის მაგისტრი საფრანგეთიდან იზაბელ ლეგერონია, მაღალი ხარისხის ბუნებრივი და ბიოდინამიური ღვინოების მწარმოებლები იკრიბებიან, ხოლო „VinExpo Paris“ ითვლება ერთ-ერთ მასშტაბურ გამოფენად, სადაც ტრადიციულად, თავს იყრიან ღვინის მწარმოებლები, პროფესიონალები, იმპორტიორები და ექსპერტები მსოფლიოს მრავალი ქვეყნიდან.

გამოფენებზე ქართული სტენდები დაათვალიერა საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანმა ელჩმა საფრანგეთის რესპუბლიკაში გორა ჯავახიშვილმა.

15 თებერვალი გავვითა ონკოლოგიური დაავადებების საერთაშორისო დღეა

2023 წელს, სახელმწიფომ, ონკოლოგიური დიაგნოზის მქონე ბავშვების სამკურნალოდ უპრეცედენტო პროგრამა დაიწყო - ყველა ბენეფიციარს, მკურნალობა, როგორც საქართველოში, ისე - ესპანეთის, ისრაელისა და თურქეთის წამყვან, მაღალტექნოლოგიურ სამედიცინო დაწესებულებებში სრულად უფინანსდება.

ახლახან, პროგრამა გაფართოვდა. 3 ახალი კლინიკა დაემატა - ბენეფიციარებს, მაღალი ხარისხის სამედიცინო მომსახურებას „აჯობადემის ჰოსპიტალი“, „ლივ ჰოსპიტალი“ და „ჰოსპიტალი მემორიალი“ უკვე აწვდიან.

ონკოლოგიური დიაგნოზის მქონე ბავშვების მკურნალობა უკვე 6 კლინიკაშია შესაძლებელი, მათ შორის ისრაელისა და ესპანეთის მაღალტექნოლოგიურ, მრავალპროფილურ სამედიცინო ცენტრებში.

ჯანდაცვის სამინისტრო, აქტიურად მუშაობს ევროპის სხვა წამყვან სამედიცინო დაწესებულებებთანაც.

ონკოლოგიური დიაგნოზის

მქონე ბავშვების საზღვარგარეთ მკურნალობის პროგრამა 2023 წლის აგვისტოში ამოქმედდა. დღემდე, პროგრამაში, 50-ზე მეტი ბავშვია ჩართული. პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება დიაგნოსტიკა და მკურნალობის კურსი-ქიმიოთერაპია, სხივურ თერაპია, ოპერაციული ჩარევა და პროტონოთერაპია.

18 წლამდე ონკოლოგიური დიაგნოზის მქონე პირების საზღვარგარეთ მკურნალობის პროგრამა გარდამავალი ეტაპია, საქართველოში თანამედროვე სტანდარტების, მაღალტექნოლოგიური აპარატურით აღჭურვილი ბავშვთა ონკოლოგიური სახელმწიფო ცენტრის გახსნამდე, რომელიც ჯანდაცვის მინისტრმა, ზურაბ აზარაშვილმა 2022 წლის დეკემბერში დააანონსა. აღნიშნულ ცენტრში ხელმისაწვდომი იქნება სამედიცინო სერვისების სრული სპექტრი, ერთ სივრცეში. ამ მიმართულებით, ჯანდაცვის სამინისტრო აქტიურ სამუშაოებს ახორციელებს.

ადამიანური სამუშაო ძალა ჯერ კიდევ ბევრად იაფია, ვიდრე ხელოვნური ინტელექტი

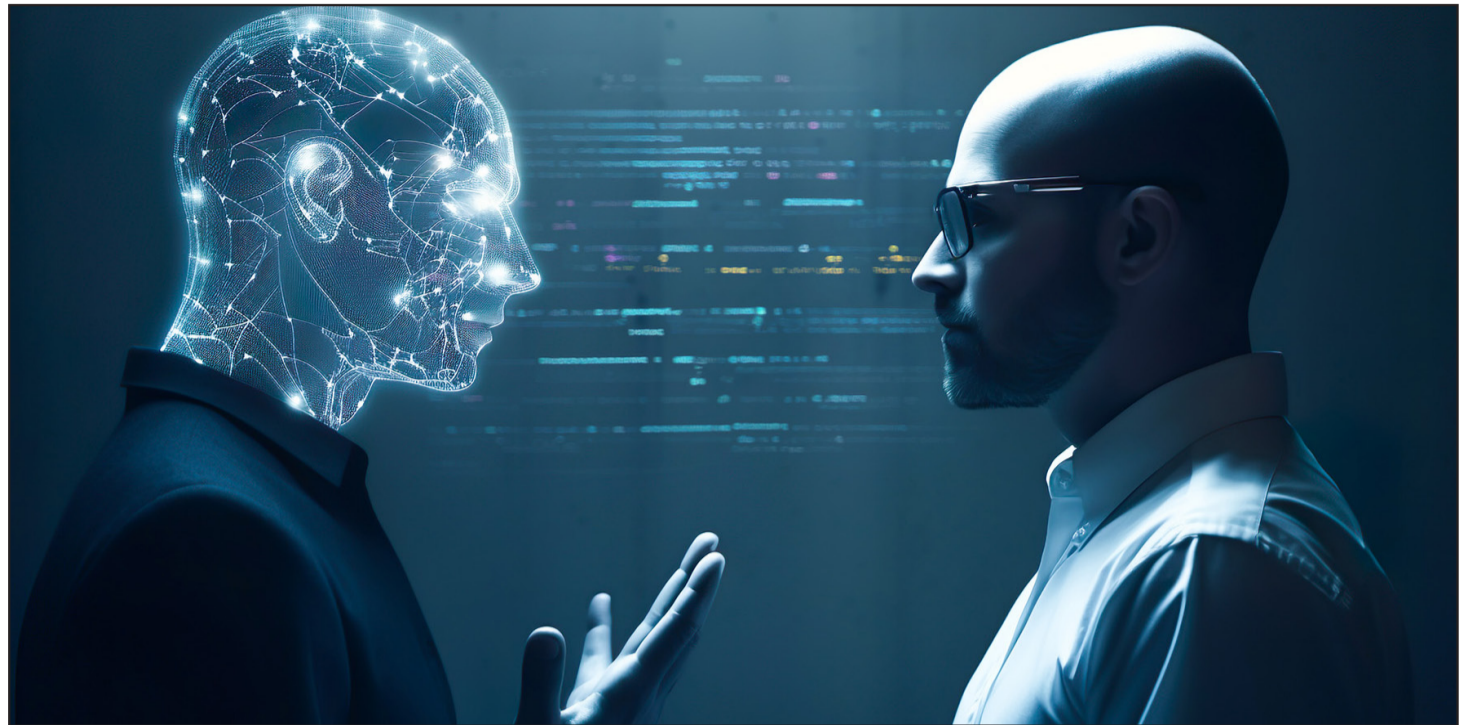
კომპანიებისთვის ხელოვნური ინტელექტის (AI) ინტეგრირება და ექსპლუატაცია სამუშაო ადგილების მხოლოდ 23%-ზე იქნება მიმზიდველი, სხვა შემთხვევებში კი ჩანაცვლება მათ ადამიანის დასაქმებაზე ბევრად ძვირი დაუჯდებათ. ამის შესახებ მასაჩუსეტსის ტექნოლოგიური ინსტიტუტის (MIT) ახალ კვლევაში ნერია, სახელწოდებით „AI-ს ზეგავლენის მიღმა“ (Beyond AI Exposure), რომელიც პროდუქტიულობის ინსტიტუტთან და IBM-ის ბიზნესლიტერატურის ინსტიტუტთან ერთად ჩატარდა.

„ჩვენ დავადგინეთ, რომ დღევანდელი ხარჯებით აშშ-ის ბიზნესს არ უღირს ამოცანების უმეტესი ნაწილის ავტომატიზაცია, რომლებზეც AI-ს აქვს ზეგავლენა. ამ ამოცანების შესრულებისთვის მუშახელის ხელფასის მხოლოდ 23% იქნება მიმზიდველი ავტომატიზაციისთვის,“ - წერენ მკვლევარები.

მათ აშშ-ის ბაზარზე სხვადასხვა საქმიანობის ავტომატურ რეჟიმზე გადაყვანის ხარჯთაღრიცხვით პოზიციის ხელფასების გათვალისწინებით დათვალეს. კვლევა სხვადასხვა სააგენტოს და კომპანიის მზარდი განცხადებების ფონზე ჩატარდა, რომ ხელოვნური ინტელექტს ადამიანური რესურსის ჩანაცვლების პოტენციალი აქვს.

ამასთან, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ბოლო კვლევით, ხელოვნურმა ინტელექტმა შესაძლოა, მსოფლიოში 40%-მდე სამუშაო ადგილებზე მოახდინოს გავლენა, რაც უფრო განვითარებულ ეკონომიკაში პოტენციურად 60%-მდე გაიზარდება. ასევე, მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის გამოკითხვამ აჩვენა, რომ კომპანიების, თითქმის, 75% გენერაციული ხელოვნური ინტელექტის დანერგვას მოელოს, რომ სამუშაო ადგილების მოსალოდნელი შემცირების ფონზე AI ჰუმანიდული და ინდუსტრიული რობოტების შემდეგ გამოიყენოს.

MIT-ის კვლევა 800 პოზიციას შეეხო და 1000-ზე მეტი სამსახურბერივი ამოცანა გააანალიზა, რომლის დროსაც ამოცანების მხოლოდ 3%-ის ავტომატიზაცია აღმოჩნდა ხარჯთაღრიცხვით. თუმცა, კვლევის პროგნოზით, 2030 წლისთვის ეს

მაჩვენებელი შესაძლოა, 40%-მდე გაიზარდოს.

AI-ის ადამიანის ჩანაცვლება ყველაზე ხარჯთაღრიცხვითი საცალო ვაჭრობის, ასევე, ჯანდაცვის სექტორებში იქნება.

„ხელოვნური ინტელექტის გავლენა თანდათანობითია და არ გამოირიცხავს იმის შესაძლებლობას, რომ ის საბოლოოდ, ადამიანთა სამუშაო ადგილებს მოიცავს. ეს იმ შემთხვევაში მოხდება, თუკი ხელოვნური ინტელექტის დანერგვის ხარჯები შემცირდება ან ის სერვისის პლატფორმებით განვითარდება, რომლებსაც უფრო დიდი მასშტაბები აქვს. AI-ს განვითარებით სამუშაო ადგილები მოსალოდნელზე ნელა დაიკარგება. სამუშაო ძალის ჩანაცვლება იქნება ეტაპობრივი და არა მკვეთრი პროცესი,“ - წერენ მკვლევარები.

ხელოვნური ინტელექტი იგივე AI კომპიუტერული ალგორითმია, რომელიც ასრულებს ისეთ ინტელექტუალურ ქმედებებს, რომლებიც, როგორც წესი,

დამახასიათებელია მხოლოდ ადამიანისთვის. მისი სისტემები შექმნილია მონაცემების აღქმისა და ინტერპრეტაციისთვის, მრავალმხრივი მსჯელობისა და მიუკერძოებელი გადაწყვეტილების მისაღებად. ხელოვნური ინტელექტის ალგორითმს შეუძლია ისწავლოს გამოცდილებიდან და გენერირებული მონაცემთა ბაზებიდან. ეს სისტემები მიზნად ისახავს ადამიანის შემეცნებითი შესაძლებლობების გამოვლენას ან სიმულაციას, რაც მათ საშუალებას აძლევს გადაჭრას პრობლემები და დაუკავშირდეს სამყაროს ისეთი გზებით, რომლებიც მიმსგავსებულია ადამიანის ინტელექტთან.

ხელოვნური ინტელექტის მეთოდებისა და ალგორითმების გამოყენების სფერო ძალიან ფართოა. კერძოდ:

- კომპიუტერული ხედავ - გამოსახულებათა ანალიზი მაგალითად: არქეოლოგიაში, მუზეუმებში, რეესტრში, სამხედრო საქმეში, მედიცინაში, კარტოგრაფია, კადასტრი, თითის ანაბეჭდები, პირისახე;
- საბანკო საქმე (დაზღვევა, საბირჟო

თამაშები, საკუთრების მართვა) და ეკონომიკა (სწორი სტრატეგიის შერჩევა);

• მეტყველების აღქმელი და ამომცნობი მანქანები;

• ექსპერტული სისტემები;

• ობიექტების ამოცნობა;

• მონაცემთა ანალიზი და გადაწყვეტილების მიღება;

• სამედიცინო დიაგნოსტიკა;

• კომპიუტერული თამაშები;

• რობოტოტექნიკა და სხვა;

ხელოვნური ინტელექტის შესწავლის და გამოყენების ობიექტებს მიეკუთვნება ადამიანის მოღვაწეობის მრავალი სფერო:

• ეკონომიკა და ფინანსები, სამხედრო საქმე, მედიცინა, სასარგებლო წიაღისეულის ძებნა, სწავლების სისტემები განათლებაში, სამოქალაქო ტრანსპორტი, კომპიუტერული თამაშები, სანარმოო სისტემები (რობოტი მანიპულატორები), კომპიუტერული სისტემები, საყოფაცხოვრებო ტექნიკა და ა.შ.).

ნომოფობია ახალგაზრდებში როგორია საერთაშორისო კვლევების შედეგები?

მსოფლიოში სულ უფრო მეტი ადამიანი იტანჯება ნომოფობიით. ეს არის სმარტფონის გარეშე ყოფნის შიში და სამუხტი ბატარეის, ინტერნეტის არქონის ან სხვა მიზეზის გამო. ზოგიერთი ფსიქიატრი გააფრთხილებს (ნებისმიერი ელექტრონული მოწყობილობა, რომელსაც აქვს ძალიან სპეციფიკური ფუნქცია, როგორცაა ხმის ჩანერა, მუსიკის დაკვრა, მეთვალყურეობა, ვიდეო დაკვრა, ფოტოების ჩვენება და ა.შ.) ავადმყოფურ მიჯაჭვულობას საერთაშორისო პრობლემადაც კი უწოდებს.

კვლევამ აჩვენა, რომ სმარტფონის მიმართ ლტოლვა და არსებული კონტენტით საზრდოობა გამოწვეულია არა იმდენად მოწყობილობის ან მისი შინაარსის სიყვარულით, არამედ რეალურ ცხოვრებაში ფსიქოლოგიური კონტაქტის და ემოციური რეაქციების ნაკლებობით.

no mobile phone phobia

ტერმინი „ნომოფობია“ (nomophobia) არის შემოკლება გამოთქმისა: no mobile phone phobia. მიუხედავად იმისა, რომ აშშ-ს ოფიციალურ ნომენკლატურას ფსიქიკური აშლილობებისა და ავადმყოფების შესახებ (Diagnostic Manual of Mental Disorders) ჯერ არ აქვს ასეთი ტერმინი, ის უკვე შეიცავს მის აღწერილ მახასიათებლებს.

ტერმინი „ნომოფობია“ ჯერ კიდევ 2008 წელს გაჩნდა. ის გამოიყენეს გაერთიანებული სამეფოს საფოსტო სამსახურის მიერ YouGov-ის გამოკითხვაში.

მეცნიერები მიიჩნევენ, რომ ამ ფენომენის ფესვები კიდევ უფრო ღრმაა - 1983 წელს ფსიქოლოგიაში გამოჩნდა ტერმინი „ტექნოფობია“, ანუ ახალი ტექნოლოგიებისა და მოწყობილობების შიში სწრაფად განვითარებადი ტექნოლოგიებისა და ელექტრონიკის ფონზე.

ექსპერტები სულ უფრო ხშირად ამბობენ, რომ ადამიანები გააფრთხილებს ტყვეები გახდნენ, ნომოფობია კი მსოფლიო ფენომენად იქცა. გასულ წელს გამოქვეყნდა კანადისა და ბაჰრეინის მეცნიერების მიერ ჩატარებული საერთაშორისო კვლევა: ათ ქვეყანაში გამო-

კითხულმა ზრდასრულთა 71%-მა აღნიშნა, რომ ზომიერი ნომოფობიის ნიშნები აქვთ, ხოლო 21%-ს მძიმე ნომოფობიის კვლევაში 12,5 ათასი ადამიანი მონაწილეობდა.

ნომოფობიისადმი ყველაზე მგრძობიარენი იყვნენ სტუდენტები და თინეიჯერები.

უან ნომოფობია ხარ?

აიოვას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებმა შეიმუშავეს თვითდიაგნოსტიკის ტექნიკა, რომელიც საშუალებას გაძლევთ გაიგოთ ნომოფობიის ხარისხი. 20-მდე შეკითხვაზე პასუხის გაცემით

ადამიანს შეუძლია არა მხოლოდ დაადგინოს, რამდენად ეშინია მობილური მონაცემების გარეშე დარჩენის, თუნდაც მცირე ხნით, არამედ გაარკვიოს, თუ რა სჭირდება მას სმარტფონის მუდმივი გამოყენებისგან.

კითხვებს უპასუხებ:

• ვლიზანდები თუ არა იმ შემთხვევაში, თუ ჩემი სმარტფონიდან ვერ ვიღებ ინფორმაციას, როდესაც ეს მინდა?

• რამდენად მეშინია, რომ ჩემი სმარტფონის ბატარეა დასამუხტი გახდება?

• თუ ჩემი სმარტფონი დაკარგავს ფიჭურ/მონაცემთა/Wi-Fi სიგნალს, მყისიერად ვცდილობ ხელახლა დაკავშირებას?

• მეშინია სმარტფონის დაკარგვის? და ა.შ.

მეცნიერები მიიჩნევენ, რომ ყველა კითხვაზე გულწრფელი პასუხის გაცემით ადამიანს შეუძლია გააცნობიეროს, არის თუ არა ნომოფობია.

მეცნიერების დასკვნით, გაჯეტებზე მიჯაჭვულობის ერთ-ერთი მიზეზი მუდმივად დაუპყრობილობის შიშია, რადგან, სხვადასხვა კონტენტის ჟურნალის, გამომცემის რჩება გრძობა, რომ რაღაც ბოლომდე ვერ მიიღებთ და სიცარიელის შესავსებად ისევ სმარტფონს უნდა მიმართოთ.

გვერდი მოამზადა შუაუნა ყანაშვილმა

